

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: סימה	שם פרטי: קליינר
-------------------	--------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדת: קוסוי \ קוסייה		בלועזית Kosoi (Kosaia)
שם פרטי איתו נולדת: סימה	בלועזית SIMA	מין: נקבה שנת לידה: 1924
עיר לידה: דובראי ליד העיר ניקולייב	בלועזית Dobrii	ארץ לידה: אוקראינה
שם פרטי ושם משפחה של האב: מיכאל קוסוי	שם פרטי ושם נעורים של האם: ז'ניה ז'טמירסקייה	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: ניקולייב	בלועזית Nikolayev	ארץ המגורים: אוקראינה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: יסודי ותיכון עד כיתה ז'. ושנה של לימודי רפואה. (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) מנהלת חשבונות במפעל	חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: סטלין גראד, ניקולייב. (שם העיר או האזור ושם הארץ)		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו	בלועזית	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו	בלועזית	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	תאריך השחרור:	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	

במידה ועלית באנייה, ציין את שמה	שנת עליה:	במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתי עד מתי
<p align="center">אנא ספרי על קורותיך לפני המלחמה (ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):</p>		
<p>נולדתי וגדלתי במושב בדובראי שליד העיר ניקולייב, אוקראינה. בדובראי, במושב בו גרתי היו יהודים, גרמנים ואוקראינים. אבי הגיע למושב והיה נפח ואימי עקרת בית. היו לי שלושה אחים, אחות בכורה, אח גדול בשם יעקב (נולד ב-21), ואחות צעירה ממני. בזמן לידת אחותי הצעירה אימי נפטרה. הייתי אז בת שמונה. לאחר שאימי נפטרה דודה שלי לקחה אותי לגור אצלה בעיר קריבירוג כדי לעזור לאבי שנשאר לבד עם תינוקת. שם הלכתי לבית ספר יהודי, זאת הייתה תקופה בה היו בתי ספר רבים ליהודים, ולמדתי בבית הספר הזה עד כיתה ד'. אבי נישא לחווה ולהם היו שני ילדים, פרידה ואהרון. בכיתה ד' עברתי לעיר ניקולייב ושם למדתי בבית ספר אוקראיני שלוש שנים נוספות עד גיל 15. (*הערת המתרגמת: סימה עברה ללמוד בבית ספר אוקראיני בגלל שמי שלמד בבית ספר יהודי בלבד, לא נראה בעין יפה וסביר להניח שלא יכל ללמוד אחר כך במוסד להשכלה גבוהה) לאחר שסיימתי בית ספר, למדתי שנה רפואה במכללה ולאחר שנה פרשתי כי אזל הכסף. באותו זמן היה קשה מאוד מבחינה כלכלית באוקראינה ולא היה מזון. דבר זה השפיע גם על היכולת של אבי להמשיך לממן את לימודיי. לא ידעתי מה לעשות. הייתי בת 15. וזה היה גיל צעיר מדי ללכת לעבוד במפעל, לכן אבי שינה את שנת הלידה שלי מ-1924 ל-1923 כדי שיחשבו שאני בת 16 וכך התחלתי לעבוד במפעל. כולם צחקו כי בדרך כלל אנשים רוצים להיות יותר צעירים, ואני הוספתי שנה במקום להוריד. כשעבדתי במפעל גרתי אצל אח של אבא שלי. היו לו ארבעה אחים והם כולם עבדו באותו המפעל בעיר ניקולייב. גם אחותי הגדולה גרה בניקולייב עם משפחתה וגם אחי יעקב. רק אבי גר במושב עם אשתו ושני ילדיו. הוא לא יכל לעזוב את הוריו הזקנים שנשארו בדובריי לבד, לכן נשאר איתם במושב.</p> <p>כאשר התחלתי לעבוד במפעל עברתי חפיפה של שבועיים ולאחר מכן התחלתי לעבוד במחלקת חשבונות ושם השתמשתי במחשבון ישן שנקרא אורפומטר. היה לי מאוד קשה בחיים בגלל המשבר הכלכלי במדינה, אבל כשהתחלתי לעבוד במפעל התחלתי להרגיש עצמאית והייתי שמחה שלא הייתי צריכה לבקש אוכל מדודה שלי או מאף אחד. במפעל עבדתי כשנה ואז החלה המלחמה.</p>		
<p align="center">נא ספרי על קורותיך בזמן המלחמה (גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):</p>		
<p>כשהחלה המלחמה אבי הגיע לניקולייב על מנת לאסוף את כל המשפחה חזרה למושב ולהיות יחד בזמנים קשים אלו. הוא חשב שהמלחמה תהיה קשה והם יעבדו כמו עבדים אבל לא תיאר לעצמו שיהרגו יהודים. הוא הגיע לאסוף את אחותי הגדולה עם ילדיה, אותי ואת אחי. אני לא יכולתי לבוא כי הייתי צריכה לכתוב משכורות לכל עובדי המפעל שעוזבים לכיוון סיביר. אמרתי לו "תן לי רק לסיים לכתוב את המשכורות ואז אגיע למושב". ידעתי שאנשים בורחים ורצייתי שלפחות יעזבו את המפעל עם כסף. אחותי לא יכלה</p>		

לבוא כי בעלה היה בעיר סווסטופול, בצבא, והיא חיכתה לו. רק אחי חזר עם אבא למושב ומילותיו האחרונות אליי היו "לכל מקום שתלכי אני תמיד אהיה איתך".

בסופו של דבר לא יכולתי לחזור למושב כי פינו את העיר בגלל המלחמה. עבדתי כמה ימים על המשכורות והייתי בין האחרונים שעזבו את העיר. נסעתי עם חברות מהמפעל ובניהן נינה ברכבת האחרונה שנסעה לסיביר, אך לאחר שהחלה לנסוע, הרכבת חזרה לאחור כי גרמנים הפציצו את תחנות הרכבת. עזבנו את כל הדברים שלנו ברכבת, הייתי רק עם שמלת קיץ וסנדלים. לקחנו איתנו רק קצת כסף. ראינו שכל האנשים בורחים ברגל אז גם אנחנו התחלנו ללכת ברגל. חשבנו ללכת לסטלין-גראד (מרחק של אלפי קילומטרים) כי לשם פינו את כל אנשי המפעל שהספיקו לברוח.

נינה ואני הלכנו הרבה וכשלא היה לנו כבר כח והגענו לאיזשהו מושב דפקנו בדלת של בית. רצינו לישון ולנוח. פתחה לנו אישה אשר לא נתנה לנו להכנס לביתה. היא פחדה לתת לנו מחסה. היא טענה שהיא כבר שמעה שגרמנים הורגים יהודים ואנשים אשר נותנים להם מחסה.

ברגע הזה הבנתי שהמשפחה שלי נהרגה ונשארת לי לבד בעולם.

האישה הסכימה לנו לנוח במחסן של כלי העבודה, קמח וכדומה. לא היה מקום לישון שם וגם פחדנו מעכברים. לכן, בשעת לילה מאוחרת, מותשות גופנית ונפשית, המשכנו ללכת ברגל. לפתע עצר לידינו רכב עם חיילים מהצבא הרוסי. הם שאלו אותי ואת נינה לאן אנחנו הולכות. ענינו להם שאנחנו הולכות לסטלין-גראד (אלפי קילומטרים). החיילים אמרו לנו "עוד שלושה ימים הכל יעבור ולא יהיו פה גרמנים יותר, אין לכן סיבה ללכת עד לסטלין גראד". ענינו לו "בסדר, אנחנו הולכות לסטלין גראד ולאחר מכן נחזור לפה עם כל החבורה של המפעל שלנו". הם אמרו לנו שהם נוסעים למושב קוחובקה, גם באוקראינה, ואם זה מתאים לנו, אנחנו יכולות להצטרף. נסענו איתם. חייל שדיבר איתנו, סיפר עלינו למפקד שלו וביקש לתת לנו אוכל ולשמור עלינו.

כעבור יומיים-שלושה הגענו לנמל בים השחור בקוחובקה, שם היו אוניות רבות. עלינו על אוניה גדולה, לא היינו צריכות לשלם דבר וקיבלנו מחסה בגלל שהממשלה פינתה ערים בעקבות המלחמה. זאת הייתה אוניית תיירים מאוד יפה והשתמשו בה בשביל הפינוי. קיבלנו שם מזון, מקום לשכב ושירותים. הלכנו לשירותים והסתכלנו במראה. היינו מלוכלכות ושחורות אז הורדנו את שמלותינו וכיבסנו אותן ביד. היה איתנו רק את הבגד שלבשנו אז החזרנו את השמלה הרטובה לגופנו והלכנו לאכול. אני זוכרת איך כל הדרך טיפטפו מאיתנו מים.

האוניה הזאת שטה לסטלין גראד ואנחנו שטנו איתה.

כאשר הגענו לסטלין גראד פגשתי את דוד שלי ואת כל אנשי המפעל. בירידה מהאוניה עמד קצין ממוסקבה אשר אמר לכל אחד שירד מהספינה לאן הוא הולך. הגענו אליו והקצין שאל אותנו "בחורות, לאן אתן רוצות ללכת?", ענינו לו "אנחנו יכולות ללכת לכל מקום אבל אין לנו דברים בכלל, אפילו בגדים להחלפה. נשארנו בלי כלום". הוא אמר "אל תדאגו, לא תרעבו פה"-זה היה מקום מאורגן עם אוהלים וחלוקת תלושי מזון לפליטים.

במקום הזה נשארנו כמה ימים ולאחר מכן עלינו על סירה קטנה ונסענו למפעל שהיה בצד השני של העיר כי כולם היו צריכים לעבוד. כאשר הגענו לשם הלכנו ללשכת הגיוס והגשנו בקשה להתגייס. לא רצו לגייס אותי כי הייתי בת 17, צעירה מדי. אבל במקום נתנו לי להתארח אצל אישה מבוגרת. האישה הזאת אירחה אותי ואת נינה אבל היא לא אהבה יהודים. המדינה הכריחה את התושבים לשמש מכסה לפליטים בגלל המצב, כמוכן שרוב האנשים לא היו מרוצים מהמצב וכך גם האישה שאירחה אותנו.

היא התייחסה אלינו בצורה רעה מאוד. אפילו לא נתנה לנו כרית ושמיכה.

האישה הזאת לא פעם אמרה אמירות גזעניות כלפי יהודים. לי היה מאוד קשה לשמוע את זה. במיוחד כשידעתי שכל המשפחה שלי נהרגה בגלל שהם יהודים. אבל לא התווכחתי עם האישה. נינה לעומת זאת, שלא הייתה יהודיה, הגנה על יהודים בגללי. היא הייתה מתווכחת עם האישה ואומרת לה שהיא לא יכולה להגייד דברים כאלה כלפי עם שלם. בגלל זה האישה הייתה משוכנעת שנינה יהודיה ואני לא. יום אחד האישה אפילו צעקה על נינה ואמרה לה "איך אצלי גרה אישה יהודיה?!"

נינה הייתה בת 20, ולכן גייסו אותה. אני נשארתי לבד אצל האישה הזקנה. היא המשיכה להתייחס אליי בצורה רעה מאוד. לא פעם גנבה ממני כסף. אני החלטתי שאני הולכת לשכנע אותה שלא כל היהודים רעים. למרות היחס הנורא שלה אליי, ולמרות שהרגשתי כלפיה כעס וכאב רב על מות משפחתי בגלל היותם יהודים, תמיד הייתי טובה אליה. למרות שגנבה ממני כסף, הייתי חולקת איתה את המזון שלי והתייחסתי אליה בכבוד.

בסופו של דבר הציעו לי לעבור למקום אחר, יותר קרוב למפעל בו עבדתי וקפצתי על ההזדמנות.

בפרידה אמרתי לאישה הזקנה "תודה רבה", חיבקתי אותה וגיליתי לה שאני יהודיה. האישה הייתה בשוק. בגלל שהתייחסתי אליה כל כך טוב היא לא האמינה שאני יהודיה. היא אמרה "זה לא יכול להיות, יהודים הם לא כאלה". והמשכתי ואמרתי לה "כן כן אני יהודיה, אני יהודיה, ולא כולם רעים, אולי יש גם יהודים רעים אבל לא כולם כאלה ואי אפשר להרוג יהודים רק בגלל שהם יהודים".

גרתי שנה אצל בחורה אחרת, טובה, ובמקביל עבדתי במפעל. לאחר שנה התגייסתי לצבא. בלשכת הגיוס הגיע קצין אשר בחן את הנשים והחליט לאן כל אחת תלך. הקצין רצה שאני אשאר בלשכת הגיוס ואשרת שם כפקידה אבל אני אמרתי לו שאני רוצה להגיע לחזית. לא רציתי לשרת כפקידה, אלה רק בחזית הקרב. חשבת, אם כל המשפחה שלי מתה, אז גם אני לא רוצה להשאר בחיים. בחזית שירתתי בתור מקפלת מצנחים, עבודה קשה שדרשה ריכוז רב והרבה אחריות הייתה מוטלת על כפתי. הייתי בצבא שלוש וחצי שנים ושם אף אחד לא התייחס להיותי יהודיה.

במהלך שירותי קיבלתי מדליה על הקרב על סטלין גראד ושחרורה. זוהי המדליה הראשונה שקיבלתי.

סיפור מצחיק שרציתי לספר על תקופתי בצבא. בגלל שם המשפחה שלי קוסוי שהיה לי לפני הנישואין. המשמעות של המילה "קוסוי" זה עיינים אלכסוניות. פעם אחד הגיע ליחידה שלה קצין של צנחנים ודרש לקפל לו מצנח. אז שלחו אותו למקפלות מצנחים ואמרו לו לפנות לבחורה קוסוי (עיינים אלכסוניות), היא הכי טובה. הוא הגיע לבנות והסתכל עליהם. לבנות בתפקיד לא היה אסור לדבר. הקצין הסתכל בעיינים שלהן בשקט והבנות לא הבינו מי זה ומה הוא רוצה מהם. אחר כך הוא חזר למשרד וכעס שיש שם הרבה בחורות אבל לאף אחת אין עיינים אלכסוניות! כולם צחקו עליו ואמרו לו: לעיינים אלכסוניות (קוסוי) יש עיינים ישרות! לאחר שלוש שנים של שירות קיבלתי חופש של 18 יום.

כבר לא היו גרמנים בקריבירוג ובחופש שקיבלתי רציתי לחזור לשם לחפש את דודה שלי. דוד שלי עזב לסיביר ודודה שלי לא רצתה לעזוב את העיר שלה. דיברתי עם השכנים של דודה שלי והם סיפרו לי מה קרה לה. בזמן המלחמה היו שם גרמנים. הם התעללו בה, נתנו לה עבודות קשות ומלוכלכות: היא הייתה צריכה לפנות את פחי הזבל שלהם. וכשלא היה לה כבר כח להרים את הפחים הכבדים, הם פשוט הרגו אותה. מקריבירוג נסעתי ברכבת לניקולייב ולמושב דובראי. בדרך למושב הייתי על מדים ועם המדליה מסטאלין גראד, נתנו לי הרבה כבוד בכל מקום שהייתי.

מצאתי חברים של אבי, אוקראיניים והדבר הראשון שאמרתי להם הוא "למה לא לקחתם לפחות ילד אחד של אבי והצללתם אותו?". הם אמרו לי גם שהגרמנים בעזרת כחות מקומיים אוקראינים לא נתנו לאף אחד להתקרב ליהודים והרגו את כולם. גם אם במשפחה היה אחד יהודי, הרגו את כולם.

אחרי המלחמה עשו חפירה בדוכראיי ומצאו עצמות של האנשים שנרצחו. הייתה רשימה של האנשים שנהרגו. היה שם את שם אבי, אישתו וילדיו, אך אין כל תיעוד למותו של אחי יעקב במקום. אני מבקשת שתמסרי את התמונה של אחי "יאשה, יעקב, מיכאלוביץ' קוסוי" ליד ושם. נולד ב-1921. אני עדיין חושבת שהוא לא נהרג במלחמה כי שמו לא מופיע ביד ושם.

אני אף פעם לא התגברתי על הטראומה שהרגו שם את המשפחה שלי ובעיקר ילדים. הם היו רק בני 9. ילדים יפים. מי שנהרג הייתה אחותי, ז'ניה בת 9 ושני ילדיו של אבי ואשתו, אהרון ופרידה. גם אבי מיכאלוב ואישתו חווה נרצחו. כשהגעתי לשם, עמדתי על סלע וצעקתי לשמיים ולאל "איך יכולת לעשות דבר כזה?".

נפרדתי מהשכנים וחזרתי לצבא.

אנא ספרי על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ (השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

כשחזרתי לצבא כבר היינו בפולין. בפולין קיבלו אותנו טוב מאוד!

לפני כן היינו במוסקבה זמן מסויים שם היה סמינר. הלכנו לנמל התעופה ושאלו שם מי רוצה לצנוח. אני הראשונה שאמרתי כן. וצנחתי. אפילו קיבלתי תעודה על כך. הייתי היחידה היהודיה שם. העתק אחד של התעודה שלי מסרתי ללשכת הגיוס. לא שאלתי למה צריך למסור אותה. והעתק שני אצל מיכאל עכשיו.

הייתי אחראית על המצנחים. כל טייס קיבל מצנח ששמי היה רשום עליו והייתי חתומה על תקינותו. אם משהו היה קורה זה היה באשמתי.

לאחר המלחמה חזרתי לניקולייב. גם דודים שלי חזרו, אלה שגרו שם לפני. חזרתי למפעל בו עבדתי לפני הצבא, אבל המפעל היה סגור, הציוד לא היה שם ולא ידעתי מה לעשות.

כשהייתי בצבא הייתי צריכה לעשות כוננות במפקדה ולהישאר ערה, אז כדי להישאר עירנית למדתי להקליד במכונת כתיבה. בניקולייב התחלתי לעבוד בגן ילדים ויום אחד ראיתי בעיתון מודעה שמחפשים מזכירה בעיר ואני יכולתי להתקבל למשרה כי ידעתי להקליד. הלכתי למקום להתעניין בעבודה וקיבלו אותי למשרה. כשהייתי כבר בתפקיד הלכתי לאיזושהו משרד למסור מסמכים ושם שמעתי שמחפשים אנשים שיעברו לעיר ברבג'אן במזרח רוסיה, כחלק מהעבודה, ושם גם מקבלים דירה. סיפרתי את זה לחבר שלי שהכרתי אחרי הצבא. הוא מאוד רצה לנסוע לשם וגם אח שלו. אבל, אמרתי, הם דורשים רק משפחות ולא מוכנים לקבל נשים רווקות.

"אז מה?" הוא ענה לי, "בואי נתחתן!". תוך שלושה ימים היינו משפחה. פרשנו קצת אוכל על שולחן: הכנתי קציצות, שתינו תה - וזאת הייתה החתונה.

לבעלי קוראים ליאוניד קליינר. הוא גם היה וטרן, לוחם, בהגנה על הים והיבשה. ואיבד את משפחתו בשואה. יש לנו מכתב הערכה שמצאו בבונקר, על השירות של בעלי במלחמה.

לאחר מכן הלכנו ביחד לעיר ברבז'אן. בסוף היה שם טוב מאוד. קיבלנו דירה ועבודה ונולדו לנו שני ילדים, אידה ומיכאל. עבדתי שם בתור מנהלת חשבונות במפעל, 25 שנה. קיבלתי שם הוקרה על עבודה טובה.

אבל כשאידה נולדה היה קשה מאוד. ההורים שלנו לא היו בחיים ואף לא יכול לעזור לי עם הילדה. כאשר הגיע הזמן לשים את הילדה בגן הגעתי לגן לרשום אותה, והם אמרו לי שהגן בהסגר בגלל מחלה. התחננתי מהם לרשום אותה כדי שבעבודה ידעו שאני מוכנה לחזור ולא יפטרו אותי. "לא" אמרו לי. בפעם השנייה כשהגעתי לגן לרשום את אידה, אמרו לי שקודם כל צריך לקנות את כל הדברים שצריך לגן כמו סיר ודברים נוספים ורק אז ירשמו אותה. אני כבר בכיתי, רצתי בכל מקום עם הילדה. בפעם השלישית הגעתי לגן ואמרו לי שאי אפשר לרשם אותה כי היא עדיין קטנה בגיל. בסוף שכנענו את הגן שהיא ילדה טובה ובוגרת כבר, שרה ורוקדת וגם יודעת להתפנות בסיר לבד.

יש לי שני ילדים, בת בחיפה, ובן במעלות, ילדים טובים מאוד.

עד היום לא התגברתי על העובדה שהרגו ילדים קטנים.

נא ספרי על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

ילדיי עלו לארץ בשנת 90. ההורים שלי ושל בעלי נהרגו במלחמה, ילדינו עזבו את הבית. לא הייתה לי משפחה. נשארנו לבד אני ובעלי. לא יכולתי לשרוד את זה. שנים אני ובעלי התלבטנו אם לעלות לארץ גם. אבל בעלי לא רצה לעלות, היה לו טוב, עבודה טובה, פנסיה טובה. כל פעם הייתי הולכת למקום לקבל כרטיסי טיסה ואז הייתי משנה את דעתי. בסוף אמרו לי מספיק להגיע, את תקבלי כרטיס בזמן שתרצי. בשנת 99 היתי כבר מאוד חולה נפשית, בדיכאון חמור, מאבדת את הכרתי לפעמים. לבסוף עלינו לארץ. בשנת 2003, בעלי נפטר. יש לי 4 נכדים. כיום אני גרה בבית האבות אצולת המונפורט במעיליא.

רציתי להגיד תודה לך שהקשבת לסיפור שלי ושאת מתעדת את הסיפור שלי.

את השאלון המלא נא לשלוח למשרד לאזרחים ותיקים בדוא"ל: infovatikim@pmo.gov.il

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

פרטים נוספים ושאלות בטלפון כוכבית 8840*

נא למלא את הפרטים האישיים בנספח ולאשר בחתימתכם את פרסום הסיפור באתר.
יש לשלוח את הנספח בפקס: 02-5605034 או להעבירו סרוק בדוא"ל בצמוד לראיון.